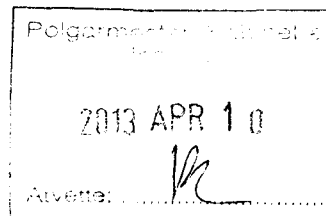

**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

Ikt.sz.: 1-79-151 /2013

Hiv. sz.: 5/2234-34/2013.

Ktsz.: 1-54-9 /2013.

(Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály)

Az ülés időpontja: 2013. április 24.

E L Ő T E R J E S Z T É S

az ÉNO, FENO szolgáltatás fejlesztéséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A Képviselő-testület a 658/2012. (VI.27.) sz. ök. határozatában felkérte a polgármestert, hogy az *Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona és a Fejlesztő Gondozó Központ szolgáltatásfejlesztése* érdekében dolgoztasson ki átmeneti otthon, lakóotthon, „motel”-szolgáltatás céljára intézménybővítési tervezetet (beruházási, fenntartási, működtetési költség, állami és önkormányzati támogatás, humán erőforrás kihasználtság tekintetében).

Szakmai és gazdasági szempontból megvizsgálva a szociális szolgáltatásokat, elsődleges ellátási érdek, hogy a lakosság részére, a lakosság szükségleteinek megfelelő komplex, átjárható szolgáltatást nyújtsunk. Célunk, hogy az elért szakmai eredmények megtartása és a szakmai színvonal további emelésével járjunk hozzá a gazdaságos üzemeltetéshez.

Az említett két intézményt is magába foglaló Egyesített Szociális Intézmény (továbbiakban: ESZI) igazgatója, a működtetés hatékonyságának növelése érdekében a feladatellátások működtetésének átszervezésével látja megvalósítani a hatékony és gazdaságos üzemeltetést.

Az ESZI igazgatója részletesen elkészítette a szolgáltatás fejlesztési javaslatait, amely az előterjesztés 1. melléklete.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény (tartós bentlakásos intézmény),
- a rehabilitációs intézmény (tartós bentlakásos intézmény),
- a lakóotthon (tartós bentlakásos intézmény),
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (bentlakásos intézmény),

- a támogatott lakhatás (bentlakásos intézmény),
- az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja (bentlakásos intézmény).

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (a továbbiakban: ÉNO) a 1157 Bp. Árendás köz 4-6. sz. alatti és a Fejlesztő Gondozó Központ (továbbiakban: FENO) a 1158. Bp. Molnár Viktor u. 94-96.sz. alatti telephelyen működik. Önkormányzatunk a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 86. § (4) bekezdésén alapuló kötelező feladataként látja el a fogyatékos személyek nappali ellátását.

A **fogyatékos személyek nappali intézménye** a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá igény szerint szervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(A fogyatékosok nappali ellátásának állami normatívája 2012-ben 405.600,-Ft/fő/év volt, amely 2013-ban 500.000,-Ft/fő/év összegre emelkedett. Egy önkormányzati intézmény fenntartása és működtetése finanszírozási szempontból a következőkből áll: normatíva, fenntartói- plusz kiegészítői támogatás, térítési díj, esetleges egyéb támogatók és pályázati lehetőség.)

Fejlesztési javaslatok az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonában

Az ÉNO-ban jelenleg 32 férőhelyen közép súlyos és súlyos értelmi fogyatékosokat látnak el. A szolgáltatásra a nyilvántartás szerint 10 fő várakozik, ami azt jelenti, hogy 3 új gondozási csoportot tudnának azonnal indítani, amennyiben rendelkeznének megfelelő tárgyi feltételekkel. A szolgáltatás tervezett önköltsége 2013. évben összesen 49 817 080,-Ft (étkezés+szolgáltatás). Egy fő ellátása várhatóan (1 556 784,-Ft/év – 293 750,-Ft/év átlag normatív támogatás – 136.656,-Ft/év átlagos személyi térítési díj befizetés =) **1 126.378,-Ft**-ba kerül önkormányzatunknak a 2013. évben.

Az ÉNO férőhelyszáma tovább bővíthető lenne a jelenlegi 32 férőhelyről 42 férőhelyre a szolgáltatásra várakozó magas száma miatt. A férőhelyszám emelése csak a telephely bővítésével valósítható meg, ami teljesülne, ha az Újpalotai Családsegítő Szolgálat Szociális Városházaközpontba való költözését követően a megüresedő helyiségeket az ÉNO használhatná. (2. melléklet) Ezzel az ESZI lehetőséget biztosíthatna a férőhely növelése mellett a foglalkoztatás bővítésére, a munkavégzés további lehetőségének kiépítésére, továbbá új munkahelyeket teremthetne.

ESZI Központ

Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat (1157 Bp. Árendás köz 4-6.) által elfoglalt épület a Szolgálat kiköltözése után megüresedik. Az ÉNO helyiségei mellett egy kisebb területen javasolja az ESZI igazgatója az ESZI Központ elhelyezését.

2012. július 1-jétől 3 fő gazdálkodást érintő álláshellyel csökkent az ESZI Központ engedélyezett álláshelyeinek száma. Jelenleg 5 fő dolgozik a Központban, amely a Budai II. Stadion épületében található. A Központ jelenlegi, sportlétesítményben való elhelyezése nem

megfelelő, hiszen távol esik telephelyeitől, továbbá nem teljesen összeegyeztethető a két eltérő típusú intézmény működése.

Az ESZI Központban maradó gazdálkodási feladatok ellátása egy korszerű szemléletű, rugalmasan alkalmazkodni tudó stábbal valósul meg, melynek egyik fő feladata a szervezeti egységek munkájának támogatása, kiszolgálása. Az ESZI szakmai tevékenységének minőségi megújulása, a sokrétű, új struktúra kialakítása, a Szociális Városközpont megszületése indokoltá teszi a Központ közelebb vitelét is a szociális szolgáltatások nyújtásának színteréhez.

A Képviselő-testület az elmúlt években tartalmilag hasonló döntést hozott két ök. határozatában. Mindkét döntés érinti az Újpalotai Családsegítő Szolgálatot.

A Képviselő-testület a 46/2012. (I.25.) sz. ök. határozatban úgy döntött, *hogy felhatalmazza a polgármestert, hogy kezdjen tárgyalásokat, az Újpalotai Családsegítő Szolgálattal és a Nagycsaládosok Újpalotai Egyesületével a XV., Árendás köz 4-6. számú épületből történő átköltözésükről más önkormányzati tulajdonban lévő épületbe.*

A képviselő-testület a 58/2011. (I.26.) sz. ök. határozatban úgy döntött, *hogy felhatalmazza a polgármestert, hogy az Árendás köz 4-6. számú, 91158/93 hrsz.-ú ingatlan rekonstrukciós tervezettségére a a)-i) pontokban megfogalmazott tervezési program szerint.* A határozatban megjelölt tervek közül a g) pont: „*az Újpalotai Családsegítő Szolgálat és a NOE raktár áthelyezése, helyükön 56 férőhelyes bölcsőde*” még nem valósult meg. Ennek oka, hogy a két képviselő-testületi döntés óta az Önkormányzat több pályázatot is megnyert, amely megváltoztatta, átalakította a fejlesztési terveket.

A Zsókvár III. projektben hamarosan megvalósuló Szociális Városközpontban kap elhelyezést az Újpalotai Családsegítő Szolgálat, ezért áthelyezésére csak a Városközpont megépítést követően kerülhet sor.

Az 56 férőhelyes bölcsőde létrehozására ezen a helyen nincs szükség, mivel a önkormányzatunk az Egyesített Bölcsődék Fő utcai telephelyén infrastrukturális fejlesztésre és kapacitásának bővítésére a KMOP-4.-5.-2-11 konstrukcióban kiírt pályázaton komplex felújítást nyert. A férőhely bővítés a Fő úti telephelyen valósul meg.

A Nagycsaládosok Újpalotai Egyesület (NOE) raktárhelyiségének áthelyezésére az Újpalotai Családsegítő Szolgálat kiköltözésével egy időben kerülhet sor.

Fejlesztő Gondozó Központ

A FENO-ban jelenleg 36 férőhelyen 36 fő súlyosan és halmozottan sérült gyermek és fiatal felnőtt napközbeni ellátása történik. A szolgáltatás tervezett önköltsége 2013. évben összesen 78 862 992,-Ft (étkezés+szolgáltatás). Egy fő ellátása árrátóan (2 190 639,-Ft/év - 500 000,-Ft/év - 128.889,-Ft/év átlagos személyi térítési díj befizetés - normatív támogatás =) **1 561.750,- Ft**-ba kerül önkormányzatunknak 2013. évben.

Az ESZI a „Motel” szolgáltatást illetően, már rendelkezik tapasztalattal, hiszen jó pár évvel ezelőtt, pályázati program keretében sikerült megvalósítania ezt a szolgáltatást, amely egy évig működött a FENO-ban. A szülők által „szabad hétvégének” nevezett program, nagyon nagy sikert aratott az ellátottak családjai körében.

A szülőknek változatlanul lenne arra igénye, hogy időnként kapjanak egy-két „szabad hétvégét”, ezért a FENO munkatársai szükségletfelmérést végeztek az érintett családok körében. A válaszadók 64 %-a jelezte, hogy igénybe venné ezt a szolgáltatást most is, ha a szolgáltatásért fizetendő térítési díj, anyagi helyzetükhöz mérten, megfizethető lenne.

- Az elképzelések szerint az ellátottaknak, havonta egy alkalommal (maximum 12 fő) biztosítanának lehetőséget arra, hogy hétvégén, teljes ellátásban, szabadidős programokban részesüljenek, tapasztalt, általuk már jól ismert szakemberek segítségével.
- A FENO épületének helységeiben - nappalik, csoportszobák, konyha, vizesblokkok - lehetne a programot megvalósítani. Az ESZI által készített számítások szerint a szolgáltatást önköltségi alapon vennék igénybe, akkor *pl. 5-12 fő igénybe vevő esetén, kb. 60.000-100.000 Ft/fő/2 éjszaka között lenne a fizetendő térítési díj nagysága teljes ellátással.* A felmérések szerint azonban ezt az összeget saját forrásból az intézménybe járó családok nem tudják kigazdálkodni, továbbá jelenleg önkormányzati forrás sem áll rendelkezésre.
- A fentiek miatt a FENO, a **Gondoskodás Gyermekeinkért Alapítvánnyal összefogva**, a motel-szolgáltatásra való igénye érdekében pályázatot kíván benyújtani a **Norvég Civil Támogatási Alap** „Kisprojektek 2013” című, a „*jóléti szolgáltatás társadalmilag sérülékeny csoportoknak*” alprogram pályázati kiírására. A pályázati támogatás elnyerése esetén biztosítani lehetne, hogy 1 éven keresztül, 4 alkalommal megvalósulhasson az ún. „motel-szolgáltatás” a FENO-ban. Az **elnyerhető összeg** legalább 1500 € (436 185 Ft) és legfeljebb 10,000 € (2 907 900 Ft). Az eredmények közzétételének dátuma: 2013. július közepe (www.norvegcivilalap.hu). A pályázat benyújtási határideje: 2013. április 29. A pályázati önrész az intézményi helyiségek rezsiköltsége, ami tekintettel az évi 4x2 nap igénybevételre 2.000.000,-Ft alatt lenne.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 86. § (4) bekezdése értelmében önkormányzatunk a fogyatékosok nappali ellátásáról (FENO) köteles gondoskodni. Az Szt. 88. § (1) bekezdése szerint a fogyatékos személyek gondozóháza, illetve a fővárosban a fogyatékos személyek szakosított ellátásának (támogatott lakhatás, lakóotthon) megszervezése állami feladat, és az állam fenntartói feladatait a Kormány rendeletében kijelölt szerv látja el.

Figyelemmel a fenti jogszabályhelyekre önkormányzatunknak jelenleg nincs ellátási kötelezettsége fogyatékosok bentlakásos elhelyezése vonatkozásában, ezért az átmeneti otthon, a lakóotthon és a „motel”-szolgáltatás csak önként vállalt feladatként lenne megvalósítható.

A fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltása stratégiájának végrehajtása érdekében a Kormány feladatként írta elő, hogy ki kell dolgozni a támogatott lakhatás szakmai tartalmát, személyi és tárgyi feltételeit [1257/2011. (VII. 21.) Korm. határozat]. A *személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről* szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet, és a *személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről* 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet módosításának az EMMI honlapján elérhető tervezete a támogatott lakhatás alábbi tárgyi kritériumait tartalmazza:

- A támogatott lakhatás kialakítására az a lakás alkalmas, amely megfelel az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm rendelet követelményeinek, azzal, hogy az Szt. 75. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti esetben egy lakószobában, az Szt. 75. § (2) bekezdés c) pontja szerinti esetben pedig egy lakásban legfeljebb két személy helyezhető el.
- Az Szt. 75. § (1) bekezdés a) pontja szerinti lakhatási szolgáltatással az Szt. 75. § (1) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott szolgáltatások egyazon helyrajzi számon nem biztosíthatók.

- Az Szt. 75. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti lakhatási szolgáltatások egymás melletti helyrajzi számon nem biztosíthatók, kivéve a 2012. december 31-én működési engedéllyel rendelkező lakóotthon helyén létrejött támogatott lakhatási formákat.
- Az Szt. 75. § (1) bekezdés a) pontja szerinti lakhatási szolgáltatást úgy kell biztosítani, hogy az a település központjához közelebb legyen, mint a település belterületének határához.
- Ha a fenntartó, illetve a hálózat több helyszínen biztosít lakhatási szolgáltatást, az ellátást igénybe vevőnek a lakások megtekintését és a további ott lakók megismerését követően fel kell ajánlani a választás lehetőségét.
- A lakóotthon alatt, támogatott lakhatást kell érteni.

Tekintettel a fenti előírásokra, a fogyatékosok nappali intézményében jelenleg nem tartom lehetségesnek bentlakásos intézményi elhelyezés megvalósítását, és ezért a pályázati részvételt nem támogatom.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben foglaltakat tárgyalja meg és fogadja el a határozati javaslatokat.

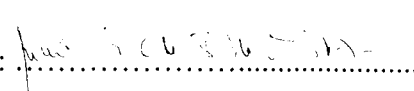
Budapest, 2013. április 1.

László Tamás
polgármester

Mellékletek:

1. az ESZI igazgatójának javaslatai,
2. Építészeti koncepciótervek.

1. **Témafelelős:** Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály.....
2. **Egyeztetésre megküldve:** Közgazdasági Főosztály
3. **Bizottságok:** PJB SZCSTB KKESB TVÉKB
☒ ☒ ☐ ☒
4. **Jegyzői láttamozás:** 2013. április hó nap **Aláírás:**

5. **Meghívandók:** Gráczer Irma az ESZI igazgatója, ENO, FENO vezetői
6. **Az előterjesztést kapják:** -

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

- (1) az Újpalotai Családsegítő Szolgálat a Zsókavár III. ütemben megvalósuló Szociális Városközpontban kap elhelyezést.

Határidő: 2013. április 24.

Felelős: polgármester

(2) az Újpalotai Családsegítő Szolgálat elköltözését követően, az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO) és az ESZI Központ használatába adja a megüresedő helyiségeket az Árendás köz 4-6. sz. alatt.

Határidő: az Újpalotai Családsegítő Szolgálat elköltözése

Felelős: polgármester

(3) felkéri a polgármestert, hogy készíttesse el az Árendás köz 4-6. sz. alatti épület átépítéséhez szükséges költségvetést és a végleges építészeti terveket.

Határidő: a 2014. évi költségvetés elkészítése

Felelős: polgármester

A döntés alapjául szolgáló jogszabályhelyek:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4/A. § (1) bekezdés a) pontja, 86. § (4) bekezdése, 88. § (1) bekezdése
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (3) bekezdése,
- a Képviselő-testület és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 28/2012. (VII. 2.) 57. § 5. mell. g) pont (min. többség),

Az (1)-(3) határozatok elfogadásához minősített szavazattöbbség szükséges!

mn C.

1. melléklet

BUDAPEST FŐVÁROS XV. KER. ÖNKORMÁNYZAT
EGYESÍTETT SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYE
1153 BUDAPEST, SZÉCHENYI TÉR 10.

e-mail: igazgato@eszixv.hu

Tel./fax: 306-3184

Szakmai javaslat
az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona és a Fejlesztő Gondozó Központ
szolgáltatásfejlesztésére

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO) az ESZI egységeként közép- és súlyos értelmi fogyatékos felnőttek számára nyújt nappali ellátást, 25 éve. 1988-ban a fővárosban az első olyan nappali ellátásként jött létre, mely értelmi fogyatékos felnőttek számára nyújtott nappali szolgáltatást, akkor még törvényi szabályozottság nélkül. Az eltelt évek alatt példaértékű és magas szakmai színvonalú szakmai munka valósult meg. A szakember képzés közép- és felsőfokú intézményeinek terepgyakorlati helye napjainkban. A medicinális megközelítésen alapuló szolgáltatásnak hosszú utat kellett bejárnia, mire sikerült kialakítani azt a multidiszciplináris szemléletet, melyet arányos egyensúly jellemez a medicinális, a gyógypedagógia és a szociális szakmai tudás alkalmazásában.

Nappali ellátás

A nappali ellátás által nyújtott szolgáltatások, az egyéni fejlesztési terveknek megfelelő gyógypedagógiai fejlesztések hozzájárulnak a fogyatékkal élő emberek jobb életminőségének megteremtéséhez, a felnőtt identitástudat kialakításához. A fejlesztő munka preventív értékkel bír, hiszen biztosítja, hogy az ellátottak a legmagasabb önállósági szint elérésének birtokában öngondoskodóvá váljanak, hozzájárul fizikai, mentális, és pszichés állapotuk megőrzéséhez.

A szolgáltatás pozitív hatásai túlmutatnak a klienskörön, hiszen általa a fogyatékkal élő ember családja tehermentesítődik, már nem kell lemondania a munkavállalás lehetőségéről egyetlen családtagnak sem a fogyatékos családtag ellátása miatt. Így a családi jövedelmek megőrizhetőek, a prevenció tehát a családok elszegényedése tekintetében is megvalósul. A felnőtt korú fogyatékkal élők életminőségét, a komplex rehabilitáció megvalósulását a meglévő képességek mellett, felnőtt korban, szemben az iskolás korral, nagyobb mértékben befolyásolják a szocializációs képességek, valamint a választási lehetőségek. A fogyatékosoknak felnőtt korban sokkal inkább jelent akadályt a beszűkült választási lehetőség, mint a képességek hiánya, a minőségi és normalizációs elvek szerinti élet megvalósításában.

Foglalkoztatás

A felnőtt lét jellemző tevékenysége a munka, így a nappali ellátás mellett már a kezdetektől biztosított volt a munkavállalási lehetőség az ÉNO kliensei számára. A változó törvényi feltételek követése, a foglalkoztatás 4-5 évenkénti átszervezését követelte meg. Napjainkban is pályázat útján valósul meg az intézményen belüli szociális foglalkoztatás, munka-rehabilitáció és fejlesztő-felkészítés formájában. Az engedélyezett 7 TEÁOR besorolású foglalkoztatási tevékenység lehetővé teszi, az egyénre szabott differenciált munkavégzést.

Szolgáltatásfejlesztési javaslatok

Már tavaly elindult egy hatékonyságnövelő és szolgáltatást fejlesztő folyamat az intézményben, mely szakmai munka során egyértelművé vált, hogy az ÉNO által jelenleg az Árendás köz 4-6 sz. alatt használt épületrész kicsi, nem megfelelő tagozódású.

Indokolt és szükséges az épületrész bővítése, hogy férőhelynövelést lehessen végrehajtani és az új szolgáltatások iránti szükségletet kielégíteni képes alapterület, valamint funkcionálisan osztott terek kialakítására legyen lehetőség.

Általánosságban elmondható, hogy az ellátotti létszám emelkedése, valamint a tevékenységi körök bővülése, az ellátandó feladatok számának emelkedése és a várólista, sürgető igényként veti fel a telephely bővítését.

A szociális városközpont kialakítása során megújuló „Spirálház” ad majd otthont az Újpalotai Családsegítő Szolgálatnak. Így megüresedik az ÉNO jelenlegi épületével szervesen összekapcsolódó szomszéd épületrész - ahol jelenleg a családsegítő szolgálat található -, jelenlegi formájában is biztosítani tudná a megfelelő környezeti feltételeket az ÉNO fejlesztési célkitűzéseinek megvalósításához.

A szociális városközpont kialakítása, földrajzi közelsége önmagában is kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy a kerületi fogyatékkal élők meghatározó csoportja is a fókuszba kerüljön. Az ÉNO az esélyegyenlőség hangsúlyozása, az előítéletektől mentes nyitottság, a támogató jó gyakorlatok alkalmazása szerint már bekapcsolódott városrehabilitációs projekt ún. ESZA típusú elemeinek megvalósításába.

A szociális városközpont keretében megújuló „Spirálház” szolgáltatásainak megvalósításában is helyet kap az értelmi fogyatékos fiatal felnőttek bevonása, mely segíti a befogadó társadalmi szemlélet kialakulását, segít az előítéletek lebontásában, erősíti a társadalmi felelősségvállalást, a kölcsönösség jegyében elősegíti önszerveződő segítő közösségek kialakulását, ösztönzi az önkéntes munka vállalását.

- Jelenleg 32 férőhelyen 35 fő középsúlyos és súlyos értelmi fogyatékos látnak el. A szolgáltatásra a nyilvántartás szerint 10 fő várakozik, ami azt jelenti, hogy 3 új gondozási csoportot tudnának azonnal indítani, amennyiben rendelkeznének megfelelő tárgyi feltételekkel.
- Hiányzik az ÉNO által használt épületrészből a megfelelő funkciójú fogadó tér. A belépőt egy zsúfolt öltöző fogadja, ahol még az átöltözés lehetősége sem biztosított zárt öltöző fülkében, a nemek szerinti elkülönítés is nehézkesen oldható meg, a járókeretet használók számára nincs elég hely a biztonságos közlekedésre.
- Jelenleg a fejlesztési csoportok zsúfoltak, a foglalkoztatók folyosó hiányában egymásba nyílóak, így a zavartalan csoportos fejlesztés nem megoldott.
- Egyéni fejlesztésre jelenleg nem áll rendelkezésükre külön szoba. A fejlesztésekhez rendelkeznek a megfelelő számú terápiás munkatárssal, gyógypedagógussal, de az ellátottak létszáma még legalább két helyiséget biztosítását igényelné.
- Gyakran nem tudnak egy időben több szabad foglalkoztató helyiséget biztosítani, így a kliensek számára szervezett tréningek lebonyolítása, a pszichoterápiás csoport

működése nagy szervezést igényel, körülményes. A súlyosan sérültek munkára felkészítő szocioterápiás csoportja sem rendelkezik saját foglalkoztatóval.

A foglalkoztatás kiemelt szakmai célkitűzés és határozott igény az ellátottak részéről. A szociális foglalkoztatás kétféle szempontból jelent előnyt: **jövedelemforrás, valamint értelmes életkornak megfelelő elfoglaltság.**

A foglalkoztatás nemcsak a rehabilitáció új megközelítési módja, hanem olyan értékorientált módszer, amely alapvetően azokon az elveken nyugszik, hogy a fogyatékos ember a társadalom teljes jogú tagja. Minden embernek céljai tervei vannak, a felnőtt tartalmas élet feltétele a munkavégzés, mely a megélhetéshez anyagi javakat és emberi tartást biztosít.

A jövő évben várható a fogyatékosok foglalkoztatásának teljes átalakítása. Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás megszűnik, átalakul. A szakmai tanácskozások és tervezetek abba az irányba mutatnak, hogy munka-rehabilitáció keretében tervezik a fogyatékkal élők tartós foglalkoztatását. Indokolt a változásokra már most elkezdni a felkészülést, pl. megfelelő műhelyek kialakításával.

- A feldolgozó tevékenység, mely sokszínű munkafolyamatot takar, jelenleg sem rendelkezik külön műhellyel, a munkavégzés a nappaliban történik, ami így elveszti eredeti funkcióját.
- A gyöngyfüző műhely az étkezőben működik jelenleg, ami nem tesz lehetővé elmélyült, folyamatos minőségi munkavégzést.

Ezek a tevékenységek még a súlyosan sérültek számára is foglalkoztatási lehetőséget biztosíthat abban az esetben, ha sikerül kialakítani foglalkoztató műhelyt. A műhelyek kialakításán túl, a foglalkoztatás tekintetében a szolgáltatásfejlesztés során azok a területek még hangsúlyosabbak, amelyek a munkavállalók egyéni képességeit fejlesztik és a foglalkoztatási struktúra változásaitól függetlenül növelik a munkavállalási esélyeket.

- A munkaképesség megőrzése érdekében, célzott fejlesztések szükségesek, melyeknek szintén helyiség igénye van.
- A fejlesztések, az egyéni fejlesztési és foglalkoztatási tervek folyamatos felülvizsgálata, a szociális alkalmassági vizsgálat NRSZH (Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal) honlapján
- felé történő előkészítése, a képességek folyamatos mérését igényli.

További tevékenységek, melyek már most, illetve a közeljövőben nehezen szervezhetőek lesznek a jelenlegi adottságok között:

- Számos szakképzési és munkára felkészítő tréninget szerveztek már, valamint napi feladat a munka- és balesetvédelmi oktatás, így napi probléma a megfelelő terem biztosítása.
- Mind a nappali ellátás, mind a foglalkoztatást illetően komoly raktározási gondokkal küzdenek. A nappali ellátás esetében nem biztosított a mozgásfejlesztő és a gyógyászati segédeszközök, a kerti bútorok tárolása. A foglalkoztatás raktárigénye: nyersanyag- és készáruraktár, kerti szerszámok, fűnyíró tárolása.
- Az ESZA II. tevékenységek keretében jelenleg is folyik gyógynövény termesztő képzés az egységben és a tavasz beköszöntével kialakításra kerül egy levendula kert.

Az itt megtermelt növények feldolgozására, aroma termékek előállítására szintén nehezen megoldható a foglalkoztató helyiség biztosítása.

Új szolgáltatások kialakítása

- A gyógypedagógia számára is új kihívás, hogy a fogyatékkal élők átlag életkora nő. Lassan megjelennek az első generációs idős fogyatékkal élők. Akár egy évtizeddel ezelőtt is csak kevesen éltek meg az 50. életévüket. Ma már egyre több idős fogyatékos ember él, így a küszöbön áll az idős fogyatékos emberek ellátásának kidolgozása és gondozási csoportjaik kialakítása. Ezért szükséges és indokolt az életkori sajátosságokat figyelembe vevő újabb csoport kialakítása az ÉNO-n belül.
- Az ÉNO egy éve havi rendszerességgel szervez szabadidős tevékenységet, kézműves műhelyt, táncházat, állatbarát kört, azoknak a kerületben élő fogyatékos gyermekeknek és felnőtteknek, akik jelenleg nem veszik igénybe a nappali ellátást. Cél, minél szélesebb igénybevevői kör kialakítása, a családok tehermentesítése, a szolgáltatás népszerűsítése, minél több kerületi fogyatékos elérése, sorstársi közösség kialakítása, kapcsolati háló építése. A program egyszerre több csoportszobában zajlik.
- A *Befogadó Csoport* indításának szakmai programja 2012-ben kidolgozásra került. A gondozási csoport létszámát 5 főben határozták meg. A csoport folyamatosan 100 %-os kihasználtsággal működik. Cél, nappali ellátás és gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása súlyos és középsúlyos értelmi fogyatékos felnőttek számára, akik életkörülményeikből adódóan nem folyamatosan, hanem csak meghatározott időre igénylik az ellátást. A szolgáltatás feladata: biztonságos felügyelet, egyénre szabott differenciált fejlesztés, szabadidő hasznos eltöltése, információ nyújtása a szociális ellátásokról és fogyatékosügyi kérdésekről, szakmai tanácsadás. Az új szolgáltatás meghonosodása után javasoljuk térítési díj bevezetését.
- **Támogatott lakhatás:** az ESZI középtávú intézményfejlesztési koncepciójában, mint kötelező önkormányzati feladat, javasoltuk átmeneti otthon kialakítását a fogyatékkal élők számára. A 2012. évi törvénymódosítások következtében az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCV. törvény, és a 316/2012. (XI. 13.) Korm.rendelet értelmében a fogyatékos átmeneti otthon fenntartása 2013. január 1-től állami feladat lett. Ez ok miatt javasoljuk, hogy az átmeneti otthoni ellátás helyett, a **támogatott lakhatási forma** szakmai programjának kidolgozására kerüljön sor, melyet a 2012. évi módosítást követően, a szociális ellátásokról és szociális szolgáltatásokról szóló 1993. évi III. tv. 75. § szabályoz, mint új, tartós bentlakást biztosító szakosított szociális ellátást, amelynek normatív támogatása 2013. évben 803.000 Ft/fő/év.
- A személyi feltételek és a működtetési rend szabályozása az idén tavasszal megjelenő a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet módosításában ismerhető meg. A tervezet legfőbb módosítása a támogatott lakhatás részletszabályainak megállapítása. A fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltása stratégiájának végrehajtása érdekében a Kormány feladatként írta elő, hogy ki kell dolgozni a támogatott lakhatás szakmai tartalmát, személyi és tárgyi feltételeit [1257/2011. (VII. 21.) Korm. határozat]. A szociális törvény 2012. július 26-án kihirdetett módosítása a támogatott lakhatás alapvető

rendelkezéseit már tartalmazza, ennek részletszabályai kerülnek miniszteri rendeleti szinten szabályozásra. A részletszabályok kiterjednek a támogatott lakhatás alapelveire, szakmai feladataira, tárgyi és személyi feltételeire.

A támogatott lakhatás szolgáltatásai és programjai segítik az ott élő fogyatékos és hajléktalan személyek, illetve a pszichiátriai és szenvedélybetegek önálló életvitelének kialakítását és fenntartását. Ezáltal erősödik társadalmi integrációjuk és segítséget kaphatnak ahhoz, hogy a társadalom többi tagjához hasonló életet élhessenek, hasonló életkörülmények között.

- A fővárosban élő, így a kerületi értelmi fogyatékos emberek számára is, jövőjük tervezését illetően beszűkültek a lehetőségek. Az érintettek önálló életvitelre nem képesek, családjuk elvesztése után, szinte kizárólagosan egy Budapesttől több száz km-re lévő, több száz fős otthon, az egyetlen választási alternatíva. A közelebb található, kis létszámú lakóotthonok a XV. kerületi fogyatékkal élők számára nehezen megfizethetők. Egy értelmi fogyatékos ember esetében, akinek lehetősége volt a nappali ellátás igénybe vételére, ennek köszönhetően akár 40-50 éves koráig családban élni, óriási törést jelent és állapotában visszafordíthatatlan regressziót eredményezhet az életkörülményeinek drasztikus megváltoztatása. A Szülő Klubokon újra és újra felmerül az igény arra, hogy a nappali ellátáshoz kapcsolódva, az évtizedek óta ismert közösség erejére, a szakszerű segítségre, a szoros segítői kötődésekre építve szerveződjön meg tartós bentlakási forma, pl. az ellátott saját otthonában támogatott életvitellel. Ennek az igénynek a megvalósítására kínál alternatív lehetőséget a **támogatott lakhatás**. A lakók reggeli, délutáni, éjszakai és hétfélig segített önálló életét szakképzett gondozók segítenék, hétköznapjaikat pedig továbbra is a nappali ellátásban töltেনék. A támogatott lakhatás elsősorban lakhatási lehetőséget biztosít. Az ellátási forma önkéntesen vehető igénybe. Lehetőséget teremt a lakótársakkal együtt az önálló élet kipróbálására, annak megtapasztalására, hogy egy sérült ember is lehet a közösség megbecsült, aktív tagja. Az ENO felmérése szerint az intézménybe járók közül ...fő venné igénybe a szolgáltatást.

ESZI Központ

Az Árendás köz 4-6. sz. épület - az Újpalotai Családsegítő Szolgálat kiköltözése után - egy kisebb részében javasoljuk az ESZI Központ elhelyezését.

2012. július 1-től 3 fő gazdálkodást érintő álláshellyel csökkent az ESZI Központ engedélyezett álláshelyeinek száma. Jelenleg 5 fő dolgozik a Központban. Az intézménynél maradó gazdálkodási feladatok ellátása egy korszerű szemléletű, rugalmasan alkalmazkodni tudó stábbal valósul meg, melynek egyik fő feladata a szervezeti egységek munkájának támogatása, kiszolgálása. Az ESZI szakmai tevékenységének minőségi megújulása, a sokrétű, új struktúra kialakítása, a szociális városközpont megszületése indokolttá teszi magának az igazgatóságnak is a közelebbi vitelét a szociális szolgáltatások nyújtásának színteréhez.

Fejlesztő Gondozó Központ (FENO)

A családban nevelkedő súlyosan, halmozottan sérült emberek számára a legnagyobb biztonságot közvetlen szocializációs közegük, vagyis saját családjuk jelenti. A stabil családi háttérrel olyan szülők tudják biztosítani, akik fizikai és mentális állapotukat tekintve is kiegyensúlyozott, vagy azt megközelítő állapotban vannak. A családban történő változásokat

pedig, azok a sérült emberek viselik kedvezőbben, akiket valamilyen formában felkészítettek erre.

A „*Motelszerű*” ellátás prevenciót jelentene, részben a mindennapjaikat folyamatosan nehezített helyzetben élő szülők, illetve család, részben pedig a sérült ember számára. Az, hogy a sérült ember családban éljen, rendkívül emberpróbáló feladat, főként a szülők számára, hiszen gyermeküket egy pillanatra sem hagyhatják felügyelet nélkül.

A család optimális életvitelének szempontjából, a motelszolgáltatás biztosítaná a lehetőséget a hétvégi pihenésre, az egészséges testvérek részére szabadidős programok szervezésére, kikapcsolódásra, fizikai állapotuk karbantartására.

A „*Motelszerű*” szolgáltatást illetően, van már tapasztalat, hiszen jó pár évvel ezelőtt, pályázati program keretében, egy évig működött a FENO-ban, a szülők által „szabad hétvégének” nevezett program, nagyon nagy sikerrel.

Havonta egy alkalommal maximum 12 ellátottnak biztosítanának lehetőséget arra, hogy hétvégén, teljes ellátásban, szabadidős programokban részesüljenek, tapasztalt, általuk már jól ismert szakemberek segítségével.

A FENO munkatársai szükségletfelmérést végeztek az érintett családok körében, és a válaszadók 64 %-a jelezte, hogy igénybe venné ezt a szolgáltatást, ha a szolgáltatásért fizetendő térítési díj, anyagi helyzetükhöz mérten, megfizethető lenne. A FENO épületének helységeiben - nappalik, csoportszobák, konyha, vizesblokkok - lehetne a programot megvalósítani. Készültek számítások arra vonatkozóan, hogy mennyibe kerülne a szolgáltatás önköltségi alapon. Attól függően, hogy egyszerre hány fő (5-12 fő közötti létszám) venné igénybe a szolgáltatást, kb. 60.000-100.000 Ft/fő között lenne a fizetendő térítési díj nagysága. Ezt az összeget saját forrásból a családok nem tudják kigazdálkodni. Ezért a Gondoskodás Gyermekeinkért Alapítvánnyal összefogva, pályázati program keretében a motelszolgáltatásra való igény benyújtásra kerül a Norvég Civil Támogatási Alap „Kisprojektek 2013” című, a „jóléti szolgáltatás társadalmilag sérülékeny csoportoknak” alprogram pályázati kiírására. A pályázat benyújtási határideje: 2013. április 29.

Az elnyert támogatás biztosítani fogja, hogy 1 éven keresztül, 4 alkalommal megvalósulhasson az új szolgáltatás nyújtása. A legmagasabb megpályázható összeg kb. 2,9 millió forint.

12 fő részére lakóotthon: A bentlakásos otthon megépítésére évek óta igény jelentkezik a szülők részéről, mivel az intézménybe járó gondozottak egy részének idős szülei vannak. A szülők halála után, illetve tartós betegsége esetén gyakran a súlyosan halmozottan sérült ember élete, gondozása nincs megoldva. A FENO-ban végzett szükségletfelmérése során a válaszadók 89 %-a mondta azt, hogy igénybe venne lakóotthoni elhelyezést. A lakóotthon megvalósításának egyik lehetősége a már meglévő épület emeletráépítéssel történő bővítése. Ennek előnye, hogy rendelkezésre áll, egy korábban készült komplex pályázati anyag, amely tartalmazza a szakmai tevékenység leírását, koncepcióját, a lakóotthon szerkezeti felépítésének felvázolását, az épület emeletráépítéssel történő bővítésére vonatkozó összes dokumentációt, tervrajzot.

Budapest, 2013. március 28.

Gráczer Irma
igazgató sk.

„A törvény, amely kimondja, hogy a fogyatékossgal élő embernek joga van az akadálymentes és biztonságos környezethez, még nem jelenti az akadályok tényleges megszűnését, az Alkotmány és a diszkrimináció tilalmát kimondó törvények pedig nem járnak az előítéletek, a gondolatokat béklyóba verő, káros sztereotípiák felszámolásával. Ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő ember valóban egyenlő esélyekkel élhesse az életét, a legszélesebb értelemben vett módon, morálisan és fizikailag is akadálymentes világnak kell őt körülvennie. Fontos, hogy a speciális igényeinek megfelelő, okos segítséget empátikus és toleráns módon, emberi méltósága tiszteletben tartásával kapja meg a többségi társadalom tagjaitól. Ez a szolidaritás az alapja annak, hogy minden ép ember azzal a tudással és biztonsággal élhesse az életét, hogy ha neki lenne szüksége társadalmi segítségre, ő is megkapná.” Kálmán Zsófia